

ROVARÁSZ HÍRADÓ

6

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Nagy Barnabás, Ronkay László, Rozner István

MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG

Budapest, 1088 Baross u. 13. Természettudományi Múzeum Állattára

MEGJELENIK 4 HAVONKÉNT

1991 FEBRUÁR

ROVARÁSZNAPOK

Novemberben lezajlottak a 13. Magyar Rovarásznapi eseményei. Az egyébként színes műsort talán még változatosabbá lehetett volna tenni további 2-3 rövidebb előadás beiktatásával. Művészi szintű rovar-rajzolók és rovar-fotósaink műveinek is tágabb kiállítási teret biztosíthatnánk. Meglepően mozgalmas volt a harmadik napra eső börze! A mozgalmassághoz kétségtelenül hozzájárult az IFJÚ ROVARÁSZOK csoportjának jelenléte is.

A rovarásznapi célja tulajdonképpen kettős. Az elsődleges kétségtelenül egy kis hazai rovarászati körkép felvillantása. Egy kis áttekintés a hazai rovarászatot éppen foglalkoztató fontosabb kérdések felett, az alkalmazott területet sem elhanyagolva. Beszámoló az éppen befejezett gyűjtőutakról, a fontosabb eredményekről, élőszóval és gyűjteménnyel egyaránt. A szorgosabbak és "türelmetlenebbek" ugyanis már a gyűjtött anyag példásan preparált részleteivel is szolgálhattak. Másodlagos cél egy bizonyos publicitásra való törekvés lehetne: egy kicsit a laikus közönségnek is "el kellene adni" a rovarászat egy-egy aspektusát, valahogy úgy, ahogyan azt a göteborgi múzeum csinálta a közelmúltban.

A rovarvilágnak, mint az állatvilág legfajgazdagabb csoportjának a közvetlen károság és hasznosság ismeretén kívül valami egyéb "üzenete" is lehetne az emberiség számára: forma és színgazdagság (rovarok a művészetben), pusztuló ritka fajok védelme, szervezeti és életmódi "technológiák" közönséges és különleges megoldásainak részletesebb ismertetése, stb. Ennek a másodlagos célnak a kidomborításához azonban Társaságunk vezetőségének és tagságának ötleteket, lehetőségeket kell felkutatni.

Nagy Barnabás

Fourth European Congress of Entomology
XIII. Internationale Symposium
für die Entomofaunistik Mitteleuropas
Gödöllő, 1991

TÁRSASÁGI HÍREK

TÁRSASÁGI KÖZGYŰLÉS volt 1991 január 18.-án. Részletek a **titkári beszámoló**ból: **Jubilánsok köszöntése:** Újhelyi Sándor 50 éve, Jenser Gábor 40 éve, Balázs Klára, Bánki László, Halmágyi Levente, Kajati István, Pataki Ervin Simonyi Sándor 30 éve, Fabulya Pál, Gátmezeiné Helmeccy Katalin, Helmeccy László, Szeőke Kálmán, Szító András, Voigt Erzsébet 25 éve, Ilovai Zoltán, Jászberényi Emőke, Kendi János, Laskai Tamás, Mihályi Krisztina, Molnár Józsefné, Péntes Béla, Schütz Nándor, Szabóky Csaba és Zsámboki Judit 20 éve tagja Társaságunknak. **Felvételt nyert 18 új tag:** Baranyi Pál, Balogh Eszter, Kozma Erzsébet, Farkas Sándor, Fábrián György, Halászfy Éva, Horváth Péter, Juszel Béla, Korponai János, Kovácsné Földessy Mariann, Körtvély Attiláné, Lesznyán Mátyás, Nádai László, Szirtes Bálint, Traser György, Varga Ferenc, Vas János, Várkonyi Gergely; az **Ifjúsági Tagozatba:** Dobos Gyula, Szörényi Zsolt és Vida Márk. Három tag kilépése után a taglétszám 288 (1990. dec. 31.). A Közgyűlés három új **külföldi tiszteletbeli tagot** választott: Angelos és Niki Goulandris (Görögország), a Goulandris Botanikai és Zoológiai Múzeum alapítói, továbbá Lee Byung-Hoon (Dél-Korea) egyetemi tanár, kollembológus. Az 1990. évi 7 előadóülésen 22 előadás hangzott el (6 faunisztikai, 1 taxonómiai, 3 természetvédelmi, 1 elméleti rovartani, 4 megemlékezés, 1 szimpoziumi- és 6 gyűjtőúti beszámoló. Ehhez jött még 9 további előadás a Rovarászati Napokon. Üléseink átlagos látogatói létszáma: 52 (maximumok: 61, a Rovarászati Napok megnyitó ülésén: 66, az 1990. évi Közgyűlésen). Részben újra választott választmányi tagok 1991-93-ra: Gaskó Kálmán, Merkl Ottó, Seprős Imre, Simonyi Sándor és Szalóki Dezső.

Részletek a szerkesztői beszámolóból: a TTM vezetősége, elsősorban Matskási István főigazgató, továbbá a múzeumi kiadványok főszerkesztője: Zombori Lajos tagtársunk tett meg mindent (néha emberfelettit), hogy a FOLIA ez évben is, a szokott terjedelemben és időben megjelenhessen ... a folyóiratot nemzetközi szerkesztőbizottsággal erősítjük és bevezetjük a rendszeres külföldi lektoráltatást ... kérem tagtársainkat, hogy kész dolgozataikkal ne várjanak határidőkre, hanem elkészültük után azonnal adják be ... "Részletek az **ellenőri jelentés**ből: "A zárszámadás alapján ... az 1990. évi bevételeink az előző évihez képest 42.000 Ft-tal, azaz 62 %-kal emelkedtek ... a kb. 30.000 Ft-os tagdíjhátralékból 10.000 Ft-ot sikerült behajtani ..." A kiadások összege 47.900 Ft, s ez 42 %-kal több az előző évinél, amit főként a Rovarászati Napokkal és a Frivaldszky plakettel kapcsolatos kiadások okoztak. 1991-ben a meglévő (63.000 Ft) és tervezett bevétellel együtt összesen 101.000 Ft-tal gazdálkodhat a Társaság.

1991. január

Balázs Klára - Nagy Barnabás

KONFERENCIÁK - ÉRTEKEZLETEK

- * 4. EURÓPAI ENTOMOLÓGIAI KONFERENCIA és a 12. középeurópai rovarfaunisztikai szimpozióm, Gödöllő, 1991 szept. 1-6. Fő téma: rovarokéskörnyezetük.
- * ENTOMOLOGEN-TAGUNG, Wien, 1991 április 2-6. (Bővebben: RH-5)
- * KUKORICAMOLY ELLENI REZISZTENCIA munkacsoport (IOBC-IWGO) ülése Martonvásáron 1991 szeptember második hetében.
- * HYMENOPTEROLÓGUSOK találkozója Sheffieldben (Anglia), 1991 aug. 11-17.
- * INT. CONGR. ON INVERTEBRATE REPRODUCTION, Dublin (Írország), 1992. jun. 28-jul. 3. 19.
- * NEMZETKÖZI ROVARTANI KONGRESSZUS Pekingben, 1992 jun. 28-jul. 4.
- * INSECT PARASITIDS - európai rovarparazitológusok munkacsoportjának 6. munkaértekezlete. Peruggia (Olaszország), 1991 ápr. 3-5.
- * TÖMEGESEN TENYÉSZTETT rovarok minőségi ellenőrzésével kapcsolatos IOBC munkacsoport ülése, Wageningen (Hollandia), 1991 márc. 25-28.
- * ÖKOLÓGIAI KONGRESSZUS. 6th European Ecological Congress, Marseille (Franciaország), 1992 szept. 7-11.

TANULMÁNYUTAK

NAGY Z. LÁSZLÓ tagtársunk az MTI fotoreportereként tovább folytatja hosszú tokiói küldetését, eddig is több ezer felvételt készítve Japán jellegzetességeiről. Viszont (másik) szakmáját meg nem tagadva értékes konzervált japán Orthopteraanyagot küldött gyűjteményünk számára. Felesége (Fónagy Adrienne) pedig tovább folytatja kísérleti munkáját a "The Institute of Physical and Chemical Research" (RIKEN) rovarélettani osztályán.

1990 december

Nagy Barnabás

SZENTESI ÁRPÁD választmányi tagunk **beszámoló levelet** küldött a Kansas State University-ről (Manhattan, USA), ahol hónapok óta dolgozik rovarélettani témákon. Egyebek között leírja, hogy az egyetemen **rovarász-klub** is működik: "...nem szenvedélyes amatőrökről van szó, hanem szervezett akciókról, amellyel pénzt keresnek. A környéki (értsd Kansas állambeli) iskolákat és farmereket látják el gyűjteményekkel; 20 dollár körül van egy (gyűjtemény) és nem győzik készíteni őket. A pénzből számítógépes felszerelést vesznek ... Otthon nálunk ez a fajta tevékenység a TANÉRT privilégiuma volt, de szerintem a mai körülmények között ...az MRT intézményesen kezébe vehetné ezt és a gyűjtők feleslegüket leadva szép anyagokat állíthatnának össze az iskoláknak. Kiemelhetnék a környezetvédelmi szempontokat és hangsúlyt fektethetnének a gazdaságilag fontos fajokra. Az Ifjúsági Tagozat gyakorolhatná a gyűjtemények felállítását, kezelését, identifikálást ... A befolyó pénz például a Rovarász Híradó saját számítógépére lenne fordítható, vagy segíthetné az MRT kiadási és egyéb tevékenységét ... Szeptember vége óta 4 előadást tartottam (Lawrance, Manhattan, New Orleans) ... a 4. előadás az Amerikai Rovartani Társaság (ESA) évi gyűlésén volt ...Maga az ESA ülés egyike volt a nem-szeretem óriási konferenciáknak. Futás egyik előadásról a másikra ... néha este 10-ig ... érdekes program (volt) a beküldött diák vetítése, díjazása ... Otthon, a rovarélettani előadásokon látott képek alapján sokan esélyesek lennének ...magyar rovarfotósok is küldjenek diapozitíveket ezekre az ESA-meetingekre ..."

1991 január

Szentesi Árpád leveléből szemelgette Nagy Barnabás

GYŪJTÓUTAK - GYŪJTEMÉNYEK

GYŪJTÓÚT KÖZÉP-ÁZSIÁBAN. 1990 jun.6-28 között Gaskó Kálmánnal és Székely Kálmánnal együtt gyűjtőúton vettünk részt Tadzsikisztánban. Kurgán-Tube környékén, valamint az afgán határ közelében tett kirándulás jellegű gyűjtések után a Pamir nyugati nyúlványát képező I. Péter hegységbe indultunk, ahol mintegy kéthetes gyűjtőidőt töltöttünk el 2000-2500 m magasságban. Eredményes gyűjtőútunkról elsősorban futó-, gyász-, és lemezescsapú bogarakat, némi cincér-anyagot, valamint nappali és éjjeli lepkéket hoztunk haza.

1991 február

Retezár Imre

KAUKÁZUSI GYŪJTÓÚT. 1990 jul.8. - aug.3 között Gaskó Kálmánnal immár nyolcadik alkalommal gyűjtöttünk Nyugat- és Középső-Kaukázusban. A korábbiól jól ismert gyűjtőhelyeken kívül újabb területeket is igyekeztünk felkeresni elsősorban a magasabb régiókban. A nem mindennapi nehézségekkel és megpróbáltatásokkal kísért gyűjtőútunk igen eredményes volt, különösen futóbogarakban, valamint nappali és éjjeli lepkékben.

1991 február

Retezár Imre

HOLÉCZY GYULA CARABIDA GYŪJTEMÉNYE. 25 dobozban kb. 7.000 példány, özvegye ajándékképpen, bekerült a TTM Bogárgyűjteményébe. Holéczy gyűjteményébe volt beolvastva Wirth Tibor, főleg a Bükk hegységből származó gyűjtése is. A gyűjteményt gondos preparálás, jelentős szériák jellemzik. Főleg az 50-60-as évekből származik.

1991 január

Merkli Ottó

BALOGH IMRE LEPKEGYŪJTEMÉNYE. A rovarászást, lepkegyűjtést már diákkoromban elkezdtem. (1932 óta vagyok az MRT tagja, a háború előtt két cikluson keresztül titkára is voltam a Társaságnak). A háború előtti Macrolepidoptera-gyűjtéseim kb. 80 rovardobozt töltöttem meg és az akkor visszatért Kárpátalja és Erdély területéről is volt benne anyag. Biztonságosabb megőrzésre gyűjteményemet 1945-ben a Rottenbiller-utcai polgári-iskolába vittem, ahol

egyébként tanítottam. Azonban innen a gyűjtemény a háború vége felé nyom nélkül eltűnt, valószínűleg elpusztult.

A háború után újrakezdtém a gyűjtést. Többnyire Issekutz Lászlóval, Jablonkay Józseffel vagy Majtényi Gáborral jártam az ország területét. Így 1946-1980 között sok gyűjtőutat tettem a Zempléni-hegységben, a Bükk-hegységben és a Mecsekben (Pécsen főiskolai tanár voltam 1955-1973 között), továbbá Ócsa - Peszér körzetében, a Budai-hegységben és az Őrségben. A bükki és mecseki nagylepkefauna gyűjtési adataimat publikáltam is a FEH-ben, a zempléni kéziratban maradt. Némi anyagom van a Balkánról (Bulgária, Jugoszlávia) is. A gyűjtemény kb. 200, nagyjából normál dobozban, lakásomon van elhelyezve. A Noctuida-anyag kb. 70, a Geometrida-anyag kb. 40 dobozt tölt meg. Ezenfelül van még kb. 10 kisebb dobozban Microlepidoptera-anyag is. A gyűjtemény lakószobában való elhelyezése folytán különösebb fertőtlenítésre nincs mód, de eddig általában sikerült megőrizni. Koromnál fogva további gyűjteménygyarapítást nem tervezek, sőt a jelenlegit is -- részben vagy egészben -- szívesen eladnám múzeumnak, vagy amatőrnek.

1991 január

Balogh Imre

RETEZÁR IMRE BOGÁRGYŰJTEMÉNYE. Diákkorom óta érdeklődöm a bogarak iránt, de gyűjteményem csupán az utolsó három évtized eredménye. Kezdetben valamennyi Coleoptera csoportot gyűjtöttem, de hamarosan a futóbogarak (Carabidae) családjára igyekeztem specializálni magam. Mivel érdeklődési területem a faunisztika és a rendszertan, gyűjteményemet is ennek megfelelően igyekeztem felállítani. Az úgynevezett nagy futóbogarakat (gen. Carabus) az egész elterjedési területükről gyűjtöm, míg a Carabidae család többi fajait csupán a Kárpát-medencéből. Jelenlegi gyűjteményem mintegy 40.000 példány feldolgozott (és kb. ugyanennyi feldolgozatlan) futóbogarat tartalmaz; 100 db 40x50 cm méretű szabvány rovardobozban van elhelyezve.

Kárpátmedencei anyagom a fajok számát tekintve mintegy 50 %-osnak mondható, amely tulnyomórészt saját gyűjtésű. A Carabus fajaim száma ennél jóval kevesebb, de közöttük jelentős kaukázusi anyagom (ennek jó részét magam gyűjtöttem), valamint a közép-ázsiai és távol-keleti anyagom, amelynek többségét csere útján szereztem. Kaukázusi Carabus-anyagom alapján -- különböző revíziós munkákhoz felhasználva -- több fajt, illetve alfajt írtak le, de magam is dolgozom új taxonok publikálásán. Ennek megfelelően gyűjteményem több faj és alfaj típuspéldányait, valamint ritka taxonok példányait is tartalmazza. Gyűjteményem továbbfejlesztésénél elsősorban a kárpátmedencei-anyagomat akarom bővíteni, s ennek érdekében különböző kutatóprogramokban továbbra is részt kívánok venni. Carabus-anyagom gyarapításának célja pedig egyes, általam különösen kedvelt subgenusokkal (Morphocarabus, Archiplectes, Neoplectes, Tribax, stb.) való behatódott faunisztikai és rendszertani vizsgálódások elvégzése.

1991 február

Retezár Imre

KÜLFÖLDI VENDÉGEK

MÉSZÁROS GÁBOR (G. Mesaros) 1990 decemberében a TTM Bogárgyűjtemény vendége volt. Egyébként a belgrádi egyetem kutatója és a gyalogormányos bogarak (Otiorhynchus gen.) taxonómiájával, filogenezisével és genetikai viszonyaival foglalkozik. A TTM anyagából meghatározott közel ezer európai (főleg balkáni) Otiorhynchus példányt.

1991 január

Merkli Ottó

H. GARBARCZYK, a varsói Instytut Zoologii hymenopterológusa 1990 nov. 8-15 között akadémiai tanulmányúton volt TTM Allattárában, ahol a törpefűrészek (Proctotrupoidea) specialistájaként elsősorban a Teleas és a Telonomus genusokkal foglalkozott. Szabó János Barna tagtársunk e két genusznak több új fajt írt le hazánkban és más országokból, melyek típuspéldányait lengyel vendég-kutatónk behatóan tanulmányozta.

1990 december

Papp Jenő

V.I. TOBIAS, a leningrádi Zoologiceszkij Insztitút Hymenoptera gyűjteményének a vezetője (és a SzU ösztöndíjas Rovartani Társaságának alelnöke) 1990 nov.19- dec.17 között a TTM Allattárában dolgozott akadémiai tanulmányút keretében. A szakmai körökben világszerte jól

ismert Braconida-specialista Hymenoptera-gyűjteményünkben elsősorban a *Microchelonus*-génuszt tanulmányozta. Azsiából eddig mintegy száz fajt írt le és várható, hogy ezt a számot legalábbis megkétszerezi. Egyébként számos új Braconida-fajnak paratípusával, illetve autentikus példányával ajándékozta meg múzeumunkat, amiért köszönettel tartozunk neki.

1990 december

Papp Jenő

STUART PIMM professzor (The University of Tennessee, Knoxville, USA) az MTA vendégként a ritka fajok problémájáról előadásokat tartott a Nemzeti Múzeum előadótermében "Scientific issues in the conservation of very rare species: which species are extinction prone?" (nov.21) és "The year-to-year variability of population densities: Consequences for the extinction of rare species and the prevention of pest outbreaks" címen (nov.22), valamint látogatást tett a NKI Állattani Osztályán.

1990 december

Nagy Barnabás

BRAKONIDA SPECIALISTÁK "RANDEVUJA" BUDAPESTEN. A. Beyarslan, egy törökországi (Edirne) egyetem docense, brakonida-specialista 1990 dec. 11-13 között Bécsből (ahol 4-hónapos tanulmányúton tartózkodott a Naturhistorisches Museum-ban) Budapestre látogatott, hogy személyesen is megismerkedjen az éppen múzeumunkban tartózkodó V.I.Tobias-sal, a neves leningádi brakonológussal. Alulírottal együtt baráti eszmecsereét folytattak brakonida és általában hymenoptera "ügyben".

1990 december

Papp Jenő

KRÓNIKA

TÁRSASÁGI FÉNYKÉP 1931-BÓL. Akkori Társaságunk egy csoportja (Ph. Dowden laboratórium-vezető meghívására) 1931 májusában látogatást tett a budai, Mártonhegyi-utca 35-A alatti villában, ahol azidőtájt az amerikai mezőgazdasági minisztérium gypaspille laboratóriuma működött. Az akkor készült, s ma már dokumentum-értékű fényképet (a xerox kópiával lehetséges minőségben) ezennel közreadom. A személyek (balról jobbra): Horváth Géza, Újhelyi József, Streda Győző, Wendel Shellers (USA), Uhrík Nándor, N.N.(hölgy, Szilády hozzátartozója), Csiki Ernő (guggoló), Szilády Zoltán, Philipp Dowden(USA), Kadocsa Gyula, Szabó-Patay József és Bakó Gábor. E nevek többségével gyakran találkozhatunk a korabeli Rovartani Közlemények lapjain.

1991 január

Mihályi Ferenc

ÓKORI TÖRVÉNY A SÁSKAIRTÁSRÓL. Az ószövetségi Bibliától kezdve számos ókori írott szöveg emlékezik meg arról, hogy Észak Afrika sivatagos, illetve a sivataggal határos területein milyen szörnyű csapást jelentettek a sáskajárások. Ezen írott források között különös figyelmet érdemel a növényvédelem története szempontjából a nagy római természettudós, Caius Plinius Secundus maior (megh. 79) adata a sáskák elleni hivatalos védekezésről. A római tudós ugyanis a "Naturalis Historia" (Természethistória) című könyvének XI.részében (amely az ízeltlábúakról szól) azt írja, hogy a római Cyrenaicában (a mai Kelet-Líbiában) törvény írta elő, hogy évente három alkalommal kell sáskaírtást végezni: először el kell pusztítani a petéket (ova), azután a lárvákat (fetum), végül pedig a kifejllett állatokat (adultas). Aki elmulasztotta ezen intézkedéseket, azokat megbüntették.

1990 december

Kádár Zoltán

TUDOMÁNYOS FOKOZATOK. Sáringer Gyula akad.lev.tag, korábbi elnökünk 1991 jan. 23.-án tartotta akadémiai székfoglaló előadását: Az exterior tényezők (fotoperiódus, hőmérséklet, stb.) szerepe a rovarok nyugalmi állapotának (dormancy) előidézésében címmel. Az elmúlt hónapokban védtek meg kandidátusi disszertációjukat rovar-tani tárgykörből Cencz Kornélia (PATE), Tóth Miklós és Darvas Béla (NKI Állattani Osztálya).

JENSER GÁBOR. Társaságunk jelenlegi elnöke 1991 január 1.től a Növényvédelmi Kutatóintézet Állattani Osztályának vezetője lett.

SZOMSZÉDSÁGBÓL

ROVARÁSZATI HÍREK SVÁJCBÓL (III.). A svájci "Lepidopterologengruppe" (lepkész-csoport). Az 1980-as évek közepén néhány zürichi amatőr lepkész elhatározta, hogy megpróbálja újra fellendíteni Svájc nappalilepkéinek kutatását és egyúttal valamilyen formában aktívan segítségére siet a Svájcban is egyre gyérülő rovarcsoportnak. Első gondolatuk egy kis aktuális kézikönyv kiadása volt, mellyel a közvélemény figyelmébe szép és közkedvelt rovarokra irányítható. E terv eredménye ma egy kb. 20 tagú csoport, amelynek alulírott is egyik irányítója és egy csodás kiállítású és gazdag tartalmú, de nem is olcsó könyv (110 Sfr): "Tagfalter und ihre Lebensräume. Arten - Gefährdung - Schutz." (Schweizerischer Bund für Naturschutz, Basel, 1987), tele színes fényképekkel szinte valamennyi fejlődési alakról, élőhelyről, kiváló akvarellekkel minden svájci nappalilepkéről, részletes elemzéssel az élőhelyi problémákról (élőhelyvédelem), az egyes fajok ökológiájáról, svájci elterjedéséről, stb. A könyv 2. kiadására már 1988-ban sor került; még 1987-ben francianyelvű kiadás is napvilágot látott és tervezik angol nyelvű kiadását is.

Célunk azonban ezúttal nem könyvismertetés, hanem az e könyvvel kapcsolatos további események hangsúlyozása. A munka kiadását egy sor állami- és magánszerv anyagilag támogatja, a tiszta bevételből azonban nem a szerzők kaptak honoráriumot (legfeljebb kiadásuk fedezetét), hanem egy nappalilepke alapítvány létesült a fenti lepkész-csoport és a svájci természetvédelmi egyesület közös kezelésében, mégpedig a legfontosabb, vagy erősen veszélyeztetett élőhelyek védelmének finanszírozására (kutatás, ismeretterjesztő munka a közvetlenül érintett politikusok, gazdák, erdészek irányában, területek esetleges megvásárlása, gondozása, stb.). Az ilyen élőhelyvédelmi munka természetesen komoly kihatással lehet az állatvilág egyéb fajaira is. A csoport tagjai tudják, hogy senki sem vár csodát tőlük, de remélik, hogy ez a kezdeményezés jóval több, mint egy csepp a Zürichi-tóba ...

1990 december

Rézbányai László (Ladislav Reser; Natur-Museum Luzern, Svájc)

NÉMET ENTOMOLÓGUS NAPOK. Az "Entomologische Gesellschaft e.V."-t 1886ban alapították. Kezdetben rovarcsere- napokat tartottak, ami gyakorlatilag kiállítás és rovarbörze volt a rajna-westfáliai rovarászok számára. Később ez (nyugatnémet) entomológusnapokká alakult; 1988 óta az összejöveleket a düsseldorfi Löbbecke-múzeum és Aquazoo-ban tartják, rendszerint egy novemberi hétfőig. Az ülések célja véleménycsere, az újabb kutatási eredmények bemutatása az egész entomológia területéről, valamint az érdeklődők rovar-tani továbbképzése. Rovarrendek szerinti munkacsoportokban folynak az ülések; az előadásokat külön kötetben publikálják. A legutóbbi összejövetel főleg a Rajna-völgy és a Ruhr-vidék rovarvilágával foglalkozott. Németország két felének egyesítése jelentősen növelheti a német entomológusok mun-

kájának hatékonyságát. Az 1991. évi konferencia pontos időpontját még nem tűzték ki. A részvételdíj 25 DM (diákoknak 15 DM); a kongresszus szervezője Siegfried Löser, Lössbecke Museum und Aquazoo (Düsseldorf).

1990 december

Ilona Gerjets és Szijj József (Essen, BRD)

IRODALMI FIGYELŐ

FOLIA ENTOMOLOGICA HUNGARICA 51. kötetében 16 szakcikken kívül a Társasági élet c. rovat részletesen beszámol az MRT 1989. évi tevékenységéről és állapotáról.

NÖVÉNYVÉDELEM 1990 évi 11. számában az atkák fejlődésének hormonális szabályozásáról (Darvas B.) a *Sterrha obsoletaria* araszolólepke életmódjáról (Tusnádi Cs.K.), a tripszek diszperzitásáról (Czencz K.) és az őszibarackos atkafajáról (Gyórfyné Molnár J. - Ábrahám G.), az 1990 évi 12. számban a szójababon károsító szívó-kártevő rovarokról (Óvári G. - Rakk Zs.) és a káposztalepkén végzett toxikológiai vizsgálatokról (Ábrahám G.) olvashatunk.

ÁLLATTANI KÖZLEMÉNYEK 76. kötete (1990) ugyan nem tartalmaz ízeltlábuakról szóló tanulmányt, de összefoglalót ad az 1988. évi előadó ülésekről (Állattani Szakosztály), amelyeken számos rovarantani tárgyú előadás is elhangzott. Ugyanezen kötet tartalmazza a "Magyar zoológusok névjegyzékét" (Andrássy István), amely lényegében a hazai entomológusok listáját (név, szül.év, kutatási terület, főbb kitüntetés, tud. fokozat, állás, intézeti vagy lakáscím) is tartalmazza.

ROVAROS BÉLYEGEK ATLASZA. "Atlas of Insects on Stamps of the World" megjelenését adja hírül az ESA Newsletter. Az 500 oldalas kiadvány országok, a rovarok amerikai és tudományos neve szerint csoportosítja a bélyegeket és a bélyegek katalógus-árát is közli (49 US dollárba kerül).

ROVARÁSZATI NAPOK A "MAI REGGEL"-BEN. Moldován Ibolya újságíró beszámolót, sőt egy fényképet is közöl a Rovarászati Napok megnyitóüléséről, illetve a kapcsolódó kiállításról a Mai Reggel című napilap 1990 nov. 19.-i számában. "... kezdem irigyelni az egyesület tagjait: szenvedélyük értelmes, s emberi, baráti közösséget kínál számukra ..." írja hangulatos tudósításában.

1991 január

Nagy Barnabás

ÚJ HANGYAFAJ A HAZAI FAUNÁBAN. Számunkra szenzációsnak is nevezhető közleményt olvashatunk a Párizsban megjelenő *Insectes Sociaux* folyóirat legújabb számában (1990 évi 37. kötet): a tudományra nézve új hangyafajt írtak le a szerzők, éspedig két holland (A.J. van Loon - J.J. Boomsma) és Andrásfalvy András. Ki tételezte volna fel, hogy Budapest területén, a nagytétnyi Gyümölcs és Dísznövény Termesztési Kutató-Fejlesztő Vállalat kertjében fedeznek fel egy olyan hangyát, melynek neve (*Lasius neglectus*) után a "sp.n."-t írják? És a szerzők még "übereelni" is tudnak: Budapest belterületén is ráakadtak az új hangyafaj két előfordulására: a budai Várhegy déli oldalán és a teljesen beépült Pétervárad utcában (XIV.ker.), a forgalmas Thököly út szomszédságában.

Az új faj rendkívül hasonlít a nálunk is nagyon gyakori tisztaszárnyú fahangyára (*Lasius alienus*), továbbá a homoki fahangyára (*L. brunneus*). A szerzők feltételezik, hogy a "locus typicus" az új hangyafaj nem természetes előfordulása, hanem valahonnan behurcolták ide (talán cserepes növényekkel és honnan? -- tehetjük fel a kérdést. Némi szépséghibája a felfedezésnek, hogy a hazánkból leírt új hangyafaj típus-sorozata az amszterdami múzeumba került. A hazai Természettudományi Múzeum még paratípusokat sem kapott, csupán autentikus példányokhoz jutott. Ez a "hangya-affair" is jó példa arra, hogy még egy ilyen aránylag jól kutatott csoportban is akad felfedezni való még műkedvelő myrmekológus számára is.

1991 január

Papp Jenő

ROVARÁSZAT HORGÁSZMÓDRA A Horgászesalik (Dr. Serfőző A. és Dr. Szentpéteri J.) című könyvecske jó része egy bizonyos fajta rovarantán, kizárólag abból a célból, hogy minél tökéletesebben felvértezze a horgászokat a rovarok -- halfogás céljából történő -- felhasználására. Így az Élő csalik című rész sajtószerű módon (talán a horgászok számára fontossági sorrendben?) sorakoztatja fejezeteit: 1-2 rovaros fejezet közé iktatva be különböző fergekről,

kagylókról szóló fejezeteit. A rovarok fogására és tartására is kiterjed az ismertetés, amiből megtudjuk, hogy a tücsök-istálló elkülönített zárkáiba rakott tücskök nem tehetnek kárt egymásban. A zsúfolt elhelyezés a fülbemászóknál sem ajánlatos, mert "csápjaikkal kárt tesznek egymásban" ... A legfontosabb tudnivaló természetesen az, hogy miképpen mélyesszük bele a horgot a légylárvába, darázsálcába, vagy szöcskébe, hogy azok még egy jó darabig rángatózzanak ... Állatvédőknek kifejezetten nem való olvasmány ... (Mezőgazdasági Kiadó - MOHOSZ, 1990, 112 oldal, 98 Ft.).

1991 január

Nagy Barnabás

KERTÉSZEK NÖVÉNYVÉDELMI NAPTÁRA (Dr. Balázs Klára). Bőségesen tartalmazza gyümölcsfáinkon és a zöldségféléken károsító rovarokat és az ellenük való védekezést, azonban fényképek helyett mindössze apró rajzokat közöl. (Mezőgazdasági kiadó, Budapest 1990, 148 Ft)

1991. január

Nagy Barnabás

KÖNYV SVÁJCI LEPKÉKRŐL (1. "Szomszédságból" rovatunkat.)

ROVARÁSZBÁL

Az immár hagyományosá vált ROVARÁSZBÁL 1991 február 2.-án zajlott le. Így tehát az a vád sem érhetett bennünket, mint Demszky Gábor főpolgármester úrétát, akik tervezett budapesti karneválja már jócskán a böjti időkre esne...A Társaság és a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Rovartani Tanszékével közösen rendezett ese-

1991 február

ményre az egyetem kollégiumának éttermében került sor. A kinti nagy hideg folytán nem túl meleg báli teremben legalább a táncoló párok nem fáztak. Aldozaos, önkéntes segítők dús svéd-asztalt varázsoltak a kb. 85 résztvevő ki-elégítésére. A vidám tombolasorsolást Mészáros Zoltán választmányi tagunk vezette.

Balázs Klára - Nagy Barnabás

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNY

TUD-E ÖN OLYAN ROVARÁSZ HIRT amely nem szerepel ebben a Rovarász Híradóban? Ha igen, akkor küldje be szerkesztőségünkhöz.

KÖSZÖNETET MOND a Szerkesztőség Fazekas Judit és Kulcsár Péter tagtársainknak az RH-6 összeállításához nyújtott komputeres segítségükért.

MAGYAR
ROVARTANI TÁRSASÁG
Societas Entomologica Hungariae
1088 Budapest VIII., Baross u. 13.